

Nätporr och det förlösande kapitalet

september 14th, 2011 av Martin Berg - [Genus](#), [Kropp](#), [Nya medier](#) - [Redigera](#)

En naken slank man med en glödande cigarett i mungipan och en halvt erigerad penis i sin hand stirrar lystet in i kameran. Tittar han på andra som låter kabla ut bilder av sina nakna kroppar eller granskar han alla de anonyma alias som betraktar honom? Läser han kanske uppmaningar och utrop från de hundratals åskådare som har valt att besöka just hans privata rum? Jag befinner mig på fältarbete i en del av webben som idag ofta tycks vara vara bortglömd i den offentliga (och överdrivet städade) diskussionen: den där porr och köttsliga lustar fortfarande frodas.

Den slanke mannen lämnas därhän och i mitt bläddrande bland olika privata rum på sajten [cam4.com](#) stöter jag på en man som inget annat visar än ett par tränade och till vissa delar tatuerade bröstmuskler. När jag kikar på den varudeklaration som visas under hans alias ("gay n horny... into white muscle") ser jag hur mannen i fråga plötsligt rör sin hand mot datorn och riktar in kameran mot sitt skrev där den andra handen rör sig i taktfasta rörelser. Mitt bläddrande fortsätter och jag landar hos en kille i 25-årsåldern som för tillfället har tusentals besökare. Han låter meddela att dricks är högst välkommen och att förklarar att vissa handlingar kräver särskilda belopp: "4000 buttplug(doesnt all go in), 5000 cum, tip further if u want tnx ^w".

Det dröjer inte länge förrän det första delmålet nås varpå killen i fråga plockar fram en svart [buttplug](#) och hastigt ändrar sin statusuppdatering till "5000 cum" men upplyser samtidigt om att det finns en förhoppning om högre belopp. Kommentarer såsom "such a fine boy! Wow!" och "over 5000 About time to cum!" haglar och flertalet åskådare påpekar snart att dricksen nu har nått 5700. Blandat med planlösa glädjrop leveras kommentarer av typen "this is one of the hottest guys on the planet" och "sooo cute always" vilket får mig att undra om det är återkommande besökare vi har att göra med. Kanske är fråga om människor som i allra högsta grad har en social och på sätt och vis fysisk relation med varandra. Dessa tankegångar avbryts abrupt när killen som sänder skriver "im cuming soon" och förklarar för tittarna att när det är dags kommer han att sluta sina ögon.

Två minuter skulle det tydligen ta. Jag fascineras av denna exakthet och noterar hur kommentarsfältets innehåll skiftar skepnad. En strid ström av kommentarer skrivs. Uppmaningar. Förhoppningar. Någon skriver "go cum cum" medan en annan utbrister "go dildo". Sedan händer det. Magin är över och killen sträcker sig efter en rulle toalettpapper. Än en gång ändrar kommentarerna karaktär och en efter annan kommenterar åskådarna sändningens avslutande akt med uttryck som "score!" och "nice load". Killen kliar sig i håret, sätter sig bekvämt och tackar sina åskådare: "ty som much for tips".

Jag lämnas med en rad frågor när jag stänger ner webbläsarens fönster. Hur ska de tjänster som denna webbplats erbjuder förstås i ett bredare medielandskap? Har vi att göra med en särskild form av socialitet med tanke på den uppenbara roll som kroppsliga relationer spelar? På vad sätt ska den framträdande betydelsen av ekonomiska transaktioner förstås? Det tycks nästan som om en intim relation upprättas mellan ekonomiska flöden och... ja, mer kroppsliga flöden. Kan det vara så att vi här har att göra med ett exempel på hur kroppsliga begär och lustar kommersialiseras och varufieras?

Att de senaste årens utveckling vittnar om en dramatisk ökning i antalet tjänster och applikationer som underlättar social interaktion i olika former kommer knappast som en överraskning. En vanlig utgångspunkt när förändringar av det här slaget omtalas och analyseras är att sociala nätverkstjänster såsom Facebook och Twitter belyses och med stor fascination utsätts för granskning. Att så göra är av fundamental vikt för att förstå de förändringsprocesser som idag äger rum men samtidigt riskerar ett ensidigt fokus på den typer av tjänster att reducera den "sociala webben" till ett slags nytänkandets dödsruna över den gamla webben.

Det är lätt att låta sig förledas av det påtagliga massmediala fokus som Google och sedermera även Facebook och Twitter har fått och där det oftast ges en bild av nätet som en kanal för att söka information om produkter eller de aktiviteter och relationer som ens "vänner" inleder och engagerar sig i. Kort sagt tycks människor ha blivit förtjusta i ett snällt internet där man med glädje visar upp sitt rätta jag, sitt namn och sin adress och samtidigt aktar sig för vad man säger eftersom det alltid finns en (överhängande) risk att nuvarande eller framtida arbetsgivare eller någon representant för försäkringskassan lurar någonstans i "gilla-knappens" skugga.

Frågan är då var det glada 1990-talets internet tog vägen? Vad hände med nätporr, identitetslekar och genusbyten? Vad hände med anonymiteten och den kittlande känslan av att vara hemlig? Kanske är detta i flera avseenden en svunnen tid men något som trots allt består är köttsliga lustar och representationer som,

i kontrast till den välartade kommunikation som äger rum (eller kanske tvingas äga rum) på Facebook och Twitter, i allra högsta grad bör betraktas som – hör och häpna – sociala.

I dagsläget arbetar jag så smått med en studie där fokus förskjuts från sociala nätverkssajter till den typ av sociala interaktioner som äger rum på och genom tjänster för webcam-baserade sändningar av sexuellt innehåll. En sådan tjänst är *cam4.com* som enligt egen utsägo är "the largest worldwide webcam community" och som i korthet erbjuder sina användare att dela med sig av live-sändningar där de har sex med en eller flera partners, onanerar eller helt enkelt engagerar sig i någon form av kroppslig exhibitionistiska praktiker. Den här typen av sändningar är utrustade med en offentlig chat (som även möjliggör privata meddelanden) genom vilken det blir möjligt för åskådare att kommunicera med såväl den som sänder som med varandra. Därutöver finns en drickslåda (tip-box) genom vilken åskådare kan göra ekonomiska transaktioner till sändaren. Det är inte ovanligt att en rad transaktioner, stora som små, äger rum under sändningsförloppet och många gånger är det fråga om att nå upp till av sändaren uppsatta nivåer för att han som en motprestation ska utföra endera handlingen. Uttryckt annorlunda tycks det framstå som om ett visst belopp krävs för att sändaren ska få orgasm eller engagera sig i andra typer av kroppsliga aktiviteter. På sätt och vis tycks det upprättas en ganska besynnerlig relation mellan kropp, pengar och begär.

I linje med vad som påpekades ovan är detta en studie som ännu befinner sig i sin linda men dess första stapplande teoretiska och empiriska steg har tagits i en ganska tydlig riktning. Tanken är att försöka analysera de olika typer av social interaktion som äger rum på *cam4.com* för att på den vägen skapa en förståelse för hur kroppsliga praktiker och kommunikativa handlingar sammanvävs i detta specifika sociala rum. Vi har här inte bara att göra med en utmaning av gränser för kategorier som genus och sexuell orientering utan det framstår dessutom vara fallet att kapitalistiska strukturer tränger in i den kommunikativa situationen varvid de får närmast kroppsliga effekter.

Kanske är detta bara ett roligt sidoprojekt (med den lika roliga arbetstiteln "Cumming to Terms with Communicative Capitalism") som kommer visa sig vara svårt att gestalta i traditionella vetenskapliga publiceringskanaler men jag tror mig dock ha funnit ett sätt att resonera kring samtida nätbaserad interaktion och kommunikation som dels positionerar mikrosociologiska spörsmål i ett bredare makrosociologiskt ramverk och som dels tillhandahåller ett alternativ till den annars så städade webben.